

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКО-ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ У ОПОРНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Онаць Олена Миколаївна,
канд. пед. наук,

(ORCID ID : 0000-0003-3323-1289)

Науковий керівник: д-р.пед. наук, професор Калініна Л.М. Інститут педагогіки
НАПН України

Проблема збереження здоров'я є надзвичайно актуальною і все чіткіше усвідомлюється суспільством і представниками освіти, зокрема, як педагогічно значуща, оскільки у саме поняття «здоров'я» все частіше вкладається соціокультурний і економічний зміст, суб'єктивне благополуччя та відповідальна поведінка особистості.

Здоров'я – природозумовлена практика життєдіяльності людини. На засадах здоров'я набувається, підтримується та реалізується матеріальна власність. Станом здоров'я детермінується ставлення людини до цінностей культури, мистецтва, «Я» – здорового способу життя тощо. Наука економіка і наука здоров'я за рівнями рівнозначні, а їх місії та способи вирішення цілевизначених завдань взаємозалежні. У взаємозалежностях здоров'я з економікою діють здоров'язбережувальні умови життя та утворюються спеціальні ситуації для успішної життєдіяльності людини. Активне усвідомлення і ставлення до здоров'я як особистої власності потребує навчання, виховання, формування підприємницького ставлення до здоров'я (здоровим бути вигідно) та упорядкованого, раціонального розвитку.

Основний напрям діяльності у формуванні економіко-підприємницького ставлення до збереження здоров'я – це зміна взаємовідносин і результативності діяльності учасників освітнього процесу з установкою на навчання і виховання на здоров'я як найвищу цінність; це формування «корисності» та смислових цінностей ставлення до збереження здоров'я, формування культури здоров'я, підприємливості у збереженні здоров'я як особливому творчому типу економічної поведінки. Завдяки економіко-підприємницьким стосункам створюються умови для досягнення економічного успіху та успіху у збереженні здоров'я як виду особистої власності людини.

Підприємницька праця – особлива ініціативна економічна активність дієздатних людей, спрямована на задоволення потреб людини, суспільства, отримання особистого матеріального і духовного задоволення. Слід акцентувати на тому, що підприємництво – економічна діяльність, яку може здійснювати здорова людина.

Навчання економіко-підприємницькому ставленню до здоров'я – це спосіб життя будь-якої людини і постійна праця ділової людини. Підприємницько-економічне ставлення до збереження здоров'я утворюється у процесі створення вартісно нового, у процесі створення матеріальної власності та задоволення досягнутим у збереженні здоров'я.

Економічним вважається здоров'я, рівень збереження якого є досягненням особистості з акмепрофесійним ставленням до його розвитку. Розуміння значущості та необхідності збереження здоров'я як економікокультурної власності у життєвому середовищі передбачає: виявлення ставлення до здоров'я як ціннісної власності; знання, уміння, прагнення, ставлення, завдяки яким людина (учень) спроможна буде зберігати здоров'я при будь-яких ризиках, стресах, умовах навчання тощо. Це сприймання здоров'я як стану рівноваги, комфорту, адаптаційної готовності організму до умов соціального середовища, груп ровесників тощо.

Врахування у освітньому процесі економіко-підприємницького ставлення до збереження здоров'я є процесом, завдяки якому відбуваються зміни, насамперед, в учнів у розумінні ними основних освітніх та життєвих факторів збереження власного здоров'я.

Здоров'я – комплекс інформаційних сигналів, які нерідко потребують втручання з боку середовища, культури закладу, зокрема, економічного аналізу та оцінки стану здоров'я. Це навчання і виховання з установкою на здоров'я як життєву власність, психолого-педагогічна профілактика ставлення до збереження здоров'я на економіко-підприємницьких засадах.

Цінність такого навчання полягає у формуванні унікальних об'єднань знань і ставлення учнів до пізнавально-творчої діяльності, міжособистісного спілкування, способів еколого-економічного і підприємницького мислення, створення моделі культури здоров'язбережувального середовища у закладі освіти.

Така діяльність потребує здійснення спільного інтеграційного пошуку та проведення дослідно-експериментальної роботи. Бажаними напрямками пошуку можуть бути: когнітивно-пізнавальний, який скеровує увагу педагогів, батьків та учнів на пізнання реально діючого ставлення до здоров'я як особистої власності; розвивально-профілактичний, який передбачає, на основі результатів дослідження, виявлення розуміння здоров'я як власності, необхідної для створення професійного і життєвого комфорту; напрям соціально-партнерської взаємодії вчителів, учнів, батьків передбачає формування інтегрованого процесу навчання і виховання способами збереження здоров'я; напрям самовизначення інформаційно-сигнальної чутливості передбачає проведення тренінгової і самотренінгової роботи.

Розкриття значення і функцій економіко - підприємницького ставлення до збереження здоров'я потрібно здійснювати на таких рівнях економічних дій і впливів: початкова школа – життєво-родинному; основна школа – професійно-орієнтованому; старша школа – професійно-визначальному. В особисто орієнтованому економіко-підприємницькому підході ставлення до збереження здоров'я доцільно розглядати як механізми профілактики соціогенезу, які підтримують чи гальмують вияви індивідуальних здатностей особистості у збереженні власного здоров'я та здоров'я інших учасників освітнього процесу.

Економіко-підприємницьке ставлення до збереження здоров'я є складником підприємницької компетентності і передбачає реалізацію здатностей: співвідносити власні економічні інтереси й потреби з наявними матеріальними, трудовими, природними і екологічними ресурсами, інтересами й потребами інших та суспільства, власним здоров'ям, та можливостями; застосовувати технології моніторингу ресурсів і забезпечення стійкого розвитку; організовувати власну навчальну, трудову та підприємницьку діяльність і працю колективу, орієнтуватися в нормах і етиці навчальних та трудових відносин; аналізувати й оцінювати власні професійні можливості, здібності, співвідносити їх з потребами ринку праці та здоров'я; складати, здійснювати та оцінювати плани підприємницької діяльності та особисті бізнес-проекти, розробляти прості та складні моделі дій та сприйняття економічно й екологічно обґрунтованих рішень у динамічному світі; презентувати й поширювати інформацію про результати / продукти власної економічної та діяльності колективу.

Серед десяти ключових компетентностей, визначених Концепцією «Нова українська школа», важливими є підприємливість, екологічна грамотність та здорове життя. Формування в учнів економіко-підприємницького ставлення до збереження власного здоров'я та здоров'я оточуючих є шляхом формування названих компетентностей та має стати одним із стратегічних завдань керівника опорного закладу освіти і всієї управлінської команди: шкільних колективів, влади і громади. Для цього потрібно забезпечити компетентнісно-орієнтоване професійно-розвивальне навчання, реалізовувати експериментально-дослідницькі проекти, формувати ціннісно-сміслові, здоров'язбережувальні установки як економіко-підприємницькі орієнтири для вчителів, учнів, батьків, громади, які дозволять особистості успішно реалізовуватися самій упродовж життя, створювати матеріальні та духовні цінності для життєвого і професійного комфорту, бути здоровою і щасливою.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» : чинне законодавство станом на 1 березня 2018 року: (ОФІЦ.ТЕКСТ). – К.: ПАЛИВОДА А, В. – 2018. – 128с. –(Закони України). – Стаття 12. – С.18.

2. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року. Розпорядження КМУ № 988-р від 14.12.16 року

3. Онаць О. М. Організаційно-педагогічна культура збереження здоров'я у закладі освіти: методологічний аспект/ О. М. Онаць // Здоров'язбережувальна свідомість в теорії та практиці шкільної освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Обухів, 21 березня 2018 року/ відп. ред Н. А. Побірченко. – Обухів, 2018. – С. 23-30.

4. Проект для обговорення «Нова школа» (простір освітніх можливостей) / за заг. ред. М. Грищенка. – К. 2016. – 34 с.

5. Уроки з підприємницьким тлом : [навчальні матеріали] / за заг. ред.

6. Е. Бобінської, Р. Шияна, М. Товкало. – Варшава : Сова, 2014. – 398 с.